

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ВЕТЕРИНАРНОЇ ЕПІДЕМІОЛОГІЇ

МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської
науково-практичної конференції
з міжнародною участю
«Інновації у розведенні, селекції,
профілактиці
хвороб бджіл та апітерапії»

28 березня 2026 р.
м. ЖИТОМИР

УДК 638.1:636.082:636.09:615.89

Інновації у розведенні, селекції, профілактиці хвороб бджіл та апітерапії: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 28 березня 2026 року, м. Житомир: Поліський національний університет, 2026. 86 с.

Редакційна колегія

Голова

Галатюк О. Є. доктор вет. наук, професор

Члени колегії

Ревунець А. С. в.о. декана факультету ветеринарної медицини та тваринництва

Фещенко Д. В. кандидат вет. наук, доцент

Лігоміна І. П. кандидат вет. наук, доцент

Лісогурська О. В. кандидат с.-г. наук, доцент

Рецензенти

Довгій Ю. Ю. доктор вет. наук, професор Поліського національного університету

Корнієнко А. Є. доктор вет. наук, професор, головний науковий співробітник Державного науково-дослідного інституту з лабораторної діагностики та вет.-сан. експертизи

Войналович М.В. кандидат с.-г. наук, доцент Національного університету біоресурсів і природокористування України

Редакторська група

Галатюк О. Є., Бегас В. А., Фурман С. В.

Рекомендовано до друку:

Науково-технічною радою Науково-інноваційного інституту тваринництва та ветеринарії

(протокол № 9 від 23 квітня 2026 р.)

Вченої радою Поліського національного університету

(протокол № 9 від 29 квітня 2026 р.)

В збірнику висвітлені результати вітчизняних і закордонних наукових досліджень з актуальних питань бджільництва та апітерапії, які становлять інтерес для науковців, освітян і широкого кола практикуючих спеціалістів.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори.

© Поліський національний університет, 2026

MODERN APPROACHES TO EARLY DIAGNOSIS OF BEE DISEASES AS THE BASIS FOR THEIR PREVENTION

Ligomina I. P. – PhD in Veterinary Sciences,
Associate Professor

Polissia National University, Zhytomyr

Solovyova L. M. – PhD in Veterinary Sciences,
Associate Professor

Bila Tserkva National Agrarian University

Sokulsky I. M. – PhD in Veterinary Sciences,
Associate Professor

Pobirsky M. M. – Assistant

Polissia National University, Zhytomyr

Introduction. The current state of beekeeping is characterized by the increasing impact of infectious and invasive diseases, which lead to a decrease in the viability of bee colonies. In this regard, not only treatment, but primarily disease prevention, the key element of which is timely and accurate diagnosis, acquires special importance. Early diagnosis of diseases makes it possible to identify pathological changes even before the appearance of pronounced clinical signs, which creates the opportunity for timely response and prevention of the spread of diseases in the apiary.

Purpose of the work was to identify modern methods of early diagnosis of bee diseases and assess their role in the system of preventive measures aimed at maintaining the health of bee colonies.

Research results. During the work, it was found that effective prevention of bee diseases is impossible without systematic monitoring of the condition of bee colonies. One of the most important areas is the early detection of varroosis, the causative agent of which is the *Varroa destructor* mite. The use of methods such as counting natural mite shedding, diagnostic treatments and control inspections of brood allows for a timely as-

assessment of the level of invasion and prevention of mass infestation of colonies. No less important is the early detection of nosema, which often occurs in a latent form. Microscopic examination of the contents of the intestines of bees allows for the detection of *Nosema* spp. spores even before the appearance of clinical signs and timely application of preventive measures. Significant progress in the diagnosis of bee diseases is associated with the introduction of modern laboratory methods, in particular molecular biological studies. The use of polymerase chain reaction (PCR) allows for the accurate identification of pathogens of viral infections, bacterial and parasitic diseases even with a minimal amount of biological material. This is especially important for the early detection of latent infections, which may not manifest clinically for a long time, but significantly reduce the productivity and stability of bee colonies. An important aspect of timely diagnosis is also the observation of the behavior of bees and the general condition of the colony. A decrease in flight activity, impaired orientation, the appearance of deformed wings, uneven brood may indicate the initial stages of diseases and require additional examination. The combination of visual assessment with laboratory methods allows you to get the most objective picture of the condition of the bee colony. Modern approaches are based on combining different methods into a single monitoring system, which include systematic inspections of apiaries, laboratory studies using innovative technologies. This makes it possible not only to detect diseases in a timely manner, but also to predict their development, which significantly increases the effectiveness of preventive measures. It is especially important to implement such approaches in the practice of small and medium-sized apiaries, where timely diagnosis is often a decisive factor in preserving bee colonies.

Therefore, timely detection of diseases is the basis of effective prevention of bee diseases, as it allows for

timely detection of pathological processes and prevention of their spread in beekeeping. The use of modern diagnostic methods in combination with regular monitoring of the state of bee colonies contributes to increasing their viability, productivity and resistance to adverse factors.

Conclusions. Early diagnosis of bee diseases is a key element of the prevention system, ensuring timely detection of infectious and invasive diseases. The use of modern methods, including laboratory and molecular studies, increases the accuracy of diagnostics and the effectiveness of preventive measures. The integration of diagnostic approaches into beekeeping practice contributes to the preservation of the health of bee colonies, increasing their productivity and the development of the industry.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ЗАКОНОДАВЧІ АСПЕКТИ ПРОФІЛАКТИКИ ХВОРОБ БДЖІЛ

Бегас В. Л. – к. вет. н., доцент

Романишина Т. О. – к. вет. н., доцент

Лакман А. Р. – доктор філософії, асистент

Поліський національний університет, м. Житомир

Актуальність проблеми. Останні законодавчі зміни в сфері ветеринарної медицини торкнулись також галузі бджільництва, де фокус все більше зміщується з ліквідації спалахів хвороб на їх попередження. При цьому посилюється роль епізоотичного моніторингу, заходів біобезпеки та державного ветеринарного контролю. Важливим елементом є впровадження системи раннього виявлення та профілактики захворювань бджіл.

Метою роботи є аналіз організаційних підходів до профілактики хвороб бджіл та їх нормативно-правового забезпечення.